

Trainen volgens John Rogerson

Tekst: Elian Hattinga van 't Sant

Precies twintig jaar geleden, in 1991, verscheen het boek *Understanding your dog* van de nog immer vermaarde hondentrainer en gedragstherapeut John Rogerson. Hij zag in de reden waarom honden werden aangeschaft de oorzaak voor het ontstaan van problemen die er toe leidden dat vele duizenden honden aan een boom werden gebonden of afgemaakt werden. Ook bespeurde hij bepaalde trends die hem zorgen baarden.

Huishond

Volgens Rogerson namen de meeste mensen begin jaren negentig een hond in huis voor de gezelligheid. De echte huishond paste in het gezin en voegde daar, zoals Rogerson het zo mooi uitdrukt, een 'nieuwe dimensie' aan toe: hij was in staat om affectie te geven en te ontvangen naar gelang de behoefte. Bovendien kon je er je kinderen verantwoordelijkheidsgevoel mee bijbrengen en, bij zijn dood, leren omgaan met verlies. Een hond gaf je waar voor je geld: in ruil voor wat eten, drinken, een bescheiden slaapplek, hier en daar een spelletje en wat aandacht en liefde kreeg je heel veel terug aan liefde, veiligheid, trouw en begrip. Dat verschaffen van veiligheid was volgens Rogerson ook de reden waarom mensen een hond namen speciaal als waakhond of voor hun persoonlijke bescherming.

Wedstrijdhond

Een gezond gevoel van competitie- het vergelijken van het trainingsniveau van hun honden – was de reden voor mensen om een hond aan te schaffen waarmee ze aan wedstrijden, zoals obedience, agility of schapen drijven, konden meedoen. Er was wel een kleine groep mensen die alleen maar voor de prijzen ging en hun hond als instrument zagen, maar het overgrote deel van de mensen was, volgens Rogerson, alleen sportief bezig. Voor hen was bovendien het sociale element, waarbij men in het weekend een gezellige dag doorbracht met gelijkgestemden minstens even belangrijk. De eventueel gewonnen prijs was slechts een bekroning op een leuk dagje uit.

Statussymbool

Daarnaast waren er mensen die een hond namen uit minder nobele motieven: als status symbool. Hiertoe rekent Rogerson vooral welgestelde mensen die afkomstig zijn uit de sociale bovenlaag. Voor hen valt het hebben van de mooiste rashond in dezelfde categorie van het hebben van het chicste huis en de duurste auto. Hoe meer prijswinnaars in zijn stamboom of hoe exclusiever het ras – Rogerson noemt de Akita Inu, Shar-Pei, Anatolische Herdershond en de Spinone – , hoe hoger de status. Een hond nemen als statussymbool of om anderszins je ego op te blazen, vond Rogerson overigens een van de slechtste redenen om een hond te nemen: ze werden maar al te vaak afgedankt omdat ze 'lastig' bleken te zijn.

Zorgen

Rogerson zag dat er steeds meer honden hun intrede in gewone huishoudens deden die daar naar zijn mening niet thuishoorden. Niet alleen al die bijzondere rashonden van ver weg, maar ook gespecialiseerde werkhondenrassen, zoals Border Collies, Labrador Retrievers, Duitse

Herders en Fox Terriërs die voor heel specifieke doeleinden gefokt waren. En dat baarde hem zorgen.

Tot die tijd waren het vooral de kleine of middelgrote gezelschapshondjes en bastaardjes die als huishond werden gehouden. Ook afgekeurde werkhonden, die de vereiste werkeigenschappen, zoals het najagen van schapen of wild of het aanvallen van vreemden, misten, kwamen in gezinnen terecht. Ideaal, vond Rogerson. Maar eind jaren tachtig was er een trend ontstaan om grotere en fysiek sterkere werkhondenrassen in huis te halen. Men dacht namelijk dat deze werkhondenrassen intelligenter en daardoor gemakkelijker te trainen waren.

Problemen.

Rogerson voorzag problemen. Hij dacht dat niet de trainbaarheid, maar de natuurlijke behoefte van een hond bepaalde of deze zich gemakkelijk aan het gezinsleven zou kunnen aanpassen. Hij zag een Border Collie die gefokt was om schapen te drijven en die daartoe dagelijks meer dan zeventig kilometer aflegde, dat nou niet direct doen. Hij vreesde dat mensen nog maar weinig bezoek van vrienden en kennissen zouden ontvangen zodra hun hond, die gefokt was om kuddes tegen wolven en beren te verdedigen, zijn kwaliteiten begon te ontplooien. Hij voorzag dat mensen die dachten te kunnen volstaan met een wandeling van een krap uur van een koude kermis thuis zouden komen als hun energieke, intelligente en volhardende werkhond zijn energie op andere dingen zou gaan richten. En Rogerson kreeg gelijk.

Rashond

Tegenwoordig is naar schatting 80 % van de honden ongeveer 1,9 miljoen honden in ons land een rashond. Er worden nog steeds exotische rassen die totaal niet aangepast zijn aan onze overvolle samenleving - Thaise Ridgeback, Boerboel, Fila Brasileiro – van ver gehaald. Zij het niet alleen meer door de rijken en welgestelden.

De populairste rassen, Labrador retrievers, Golden retrievers, Duitse herders, Border Collies, Jack Russell terriërs zijn van oorsprong werkhondenrassen. Bastaardjes komen er steeds minder en schoothondjes staan niet, op een enkele uitzondering na, in de top tien. De belangrijkste reden waarom deze honden worden aangeschaft is niet om ze op te leiden of te trainen voor hun oorspronkelijke ‘vak’. Het merendeel van de honden (ruim 80%) wordt aangeschaft als huishond en vormt onderdeel van het gezin.

Kunnen knuffelen, liefde geven en ontvangen, het zijn nog steeds heel belangrijke redenen waardoor mensen een hond nemen. Voor veel mensen betekent een hond gezelligheid, warmte, steun en aanspraak. Ook dat kinderen wat leren van het zorgen voor de hond is nog steeds een belangrijke aanschafreden. En ja, de hoop dat inbrekers of andere engerds zich laten afschrikken door een hond, ook. Zeker 60% van de hondeneigenaren wil met zijn hond flink naar buiten, zo'n 20% doet aan hondensport. Maar is het genoeg?

Energie

Trainen betekent voor de meeste honden een uurtje per week naar de hondenschool. Fanatiekelingen in de hondensport trainen doorgaans 2x per week een uur in groepsverband en oefenen thuis ook nog wat. Een wedstrijd betekent voor de meeste honden enkele minuten actie en de rest van de dag liggend doorbrengen in een tentje of bench. Flink naar buiten is voor een klein percentage gelukkigen dagelijks 1-2 uur lekker vrij rennen in de natuur of een half uur ballen halen in een stadspark; voor de meesten is het 3x een kwartier een blokje om.

Voor de meeste honden is 2-5 uur activiteit per dag echter een minimum vereiste.

Gedragsproblemen.

Het betekent inderdaad dat heel veel mensen te maken krijgen met de door Rogerson voorziene gedragsproblemen. Met honden die zich binnen en buiten gedragen als een ongeleid projectiel; die het interieur vernielen of voortdurend aandacht komen vragen; die de kinderen bijten of dwangmatig gedrag gaan vertonen. Eraan ten grondslag ligt vaak onvoldoende gelegenheid om hun energie kwijt te kunnen. En dat, terwijl de scherpe kantjes van het werkhonden-karakter er al afgehaald zijn door fokkers, die bedachten dat de ooit zo gewilde werkeigenschappen zoals intelligentie, doorzettingsvermogen, bezitsdrang of een grote jachtpassie niet goed samengingen met het moderne huishonden-bestaan.

Wedstrijdeisen

De onaangepastheid van al die rashonden aan onze maatschappelijke eisen en het gegeven dat honden op steeds meer openbare plaatsen geweerd worden, baarden John Rogerson anno 2010 opnieuw zorgen. Hij constateert dat veel mensen in deze maatschappij niet van honden houden; dat honden in toenemende mate bij kinderen worden weggehouden. Hij is zelfs bang dat de dagen van de huishond geteld zijn. Ook in Nederland loopt het aantal huishoudens met een hond langzaam terug: van 50% in 1975 tot 36% in 2005.

Op de conferentie van de *Association of Pet Dog Trainers* (APDT) in 2010 stelde Rogerson de vraag of de lessen die gegeven worden op hondenscholen en de plaatsen waar de lessen gegeven worden wel voldoende afgestemd zijn op de eisen van deze tijd en de behoeftes van de gewone huishond bezitters. De meeste trainingprogramma's, zegt hij, zijn afgestemd op wedstrijdeisen: je hond laten zitten, weglopen en hem bij je roepen; hem afleggen en twee minuten uit zicht gaan. De plaatsen waar de lessen meestal gegeven worden zijn speciale hondenscholen en kynologenclubs; plekken die met een hek zijn afgesloten van de rest van de wereld.

Openbare plaatsen.

Rogerson pleit er voor om de lessen te verleggen naar openbare plaatsen – het strand, het stadspark, - waar de (gehoorzame) honden zichtbaar zijn voor het gewone publiek. Hij pleit er voor om de oefeningen aan te passen op het functioneren in de gewone maatschappij. Zoals de hond een uur rustig naast je laten liggen in een café; hem leren niet naar vissers te gaan met naast zich een zak met brood; hem weer leren de krant netjes te brengen in plaats van een apporteerblok.

Het zijn gedachten die al lang leven in het hoofd van degenen die bijvoorbeeld de cursussen Gehoorzame Huishond opzetten; maar die eigenlijk niet of nauwelijks in de door Rogerson voorgestelde vorm worden uitgevoerd. Misschien is het tijd voor een intensievere en meer creatieve herbezinning?